

Verslag Generale Synode 23-24 april 2015

Op 23 en 24 april vergaderde de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland in Lunteren. Als afgevaardigde van de classis Edam-Zaandam was ik erbij aanwezig. Een impressie.

Zie voor de **resultaten** van de **Enquête Kerk op weg naar 2015** de website van de Protestantse Kerk in Nederland: www.protestantsekerk.nl - doorlinken naar 'Kerk op weg naar 2025' - Enquête, download resultaten.

Indrukwekkend was aan het begin de gedachtenis van diaken **Bart Robbers** uit Amsterdam, tot eind vorig jaar spraakmakend synodelid, eind 2014 verongelukt. Robbers heeft een lange staat van dienst in kerk en samenleving; zijn methode catechese heeft veel invloed gehad; in de politiek was hij actief in D66.

Kerk op weg naar 2025

Veel tijd hebben we besteed aan de bespreking van de nota '**Kerk 2025 - een verkenning**'. In november 2014 hebben we als Synode een brainstormsessie gehad. Bezinning op de *inhoud* van ons geloof en kerkzijn werd als belangrijk aangemerkt. Maar ook bezinning op de *organisatie* van onze kerk. In deze verkennende nota worden allereerst contouren geschetst van het 'DNA van de Protestantse Kerk': wie zijn wij en waar staan we voor? Deze inhoudelijke kant wordt in november verder uitgewerkt. De meeste aandacht ging nu uit naar het deel 'De inrichting van de kerk: dilemma's en keuzes'. Het moderamen had daarvoor de vorm gekozen van het schetsen van mogelijke scenario's, met daarbij een aantal **stellingen**. Stellingen rondom de **gemeenten** (bv. de mogelijkheid tot vorming van huis- of kringgemeenten), rondom de **ambten** (bv. kunnen ook anderen dan doop- en belijdende leden deel uit maken van de kerkenraad; wordt de ambtstermijn overgelaten aan de lokale gemeente), rondom de **gemeenten met elkaar** (bv. al dan niet voortbestaan van de visitatie, toekomst van de classicale vergaderingen; komt er ruimte voor een bisschop-achtige figuur) en rondom het **toezien** (bv. hoe kan de nu zeer zorgvuldige, maar ook vaak zeer tijdrovende procedure bij conflicten meer transparant worden en worden ingekort).

Eén stelling, met betrekking tot de binding van een **predikant** aan een gemeente voor (on)bepaalde tijd, had voorafgaande aan de Synode al de aandacht van de media getrokken en tot enige commotie geleid, zeker bij predikanten. Deze media liepen op de zaken vooruit. Er lag (ligt) nog geen voorstel en zeker geen voorstel om de binding van een predikant aan een gemeente te beperken tot 4 jaar, met eenmalige mogelijkheid tot verlenging. De bespreking van de stelling om een aanstelling voor bepaalde tijd mogelijk te maken, maakte veel tongen los. Algemene tendens: onbepaalde tijd moet de regel blijven, bepaalde tijd de uitzondering. Toverwoord: flexibilisering. Het moderamen gaat dit alles nader uitwerken.

Duidelijk is, dat onze kerk organisatorisch vrij ingrijpend gaat veranderen. Of dat een kortere Kerkorde oplevert? De kerkordespecialist van de kerk waarschuwde: Hoe meer flexibiliteit, hoe langer de Kerkorde! Bij deze thematiek werd ook de **Enquête** betrokken. U mag ervan denken wat u wilt (lees zelf!), maar vrij algemeen is het gevoel, dat ieder eruit kan halen wat in de eigen kraam past.

Dialoog met Pinksterkerken

De PKN is druk bezig de relatie met andere kerken te verbeteren of te intensiveren. Vorige Synode was er aandacht voor samenwerking met reformatorische kerken 'op rechts' - waarbij vanuit de Synode werd aangedrongen om deze uit te breiden naar remonstranten en doopsgezinden. Al jaren zijn gesprekken gaande met het landelijk Platform van Pinksterkerken, waarin ca. 50% van dit type gemeenten is vertegenwoordigd. Er lag een veelomvattende, diepgaande notitie op tafel. Veel hebben wij als geloofsgemeenschappen die elkaar lange tijd gemeden hebben, gemeenschappelijk. Op enkele punten lopen we principieel op verschillende wegen. Met name de **Doop** is een heikel punt. Had jaren geleden de toenmalige scribe van de PKN schuld beleden richting Pinksterkerken, nu deed de voorman van dit Platform dit richting PKN. Bijzondere momenten. Over en weer is - bij erkenning van de verschillen - dankbaarheid over deze vruchtbare dialoog.

Opname bijzondere gemeente Urdu in de PKN

Een ontroerend moment in de Synode: de Urdu-sprekende, Pakistaanse gemeente die samenkomt in Rotterdam, werd opgenomen in de PKN, op haar verzoek. Een prachtig voorbeeld van hoe de PKN openstaat voor migrantengemeenschappen. Na ondertekening van de overeenkomst, zongen we met elkaar de lofpsalm 145 in het Urdu (een taal die door 200 miljoen mensen gesproken wordt), begeleid door een Pakistaanse band. Tientallen van oorsprong Pakistaanse gemeenteleden vanuit het hele land vierden dit feest mee. Je ziet dan meteen hoe 'wit' onze Synode is

Ethisch thema - Wij en ons lichaam

De Synode houdt zich regelmatig bezig met ethische thema's. Deze bezinning loopt dan uit op een gespreksnota voor de gemeenten. De vraag is of deze vormen van ethische bezinning ook inderdaad het grondvlak van de gemeente bereiken. Het gaat over actuele vragen (eerder: werk, familie en nu: lichaam, gezondheid, kwetsbaarheid, seksualiteit etc.). Maar is de taal niet vaak te moeilijk?

Op de vorige Synode lag een conceptnota op tafel, geschreven door dr. W. ten Boom. Dit concept kreeg een zeer kritisch onthaal, o.a. vanwege de sombere, weinig 'Hooglied-achtige' aanpak en het ontbreken van tal van actuele zaken zoals orgaandonatie. In de herschreven nota is tegemoet gekomen aan de kritiek, maar is een weerbarstig, cultuurkritisch document gebleven. Aan drie anderen was gevraagd om enkele aanvullende gedachten aan deze nota toe te voegen, rondom 'Lichaam en gezondheid', 'Seksualiteit - verlangen dat gemeenschap zoekt' en 'Schoonheid - tussen protestantse preutsheid en liberale lustcultuur'. Alles zeer lezenswaardig, maar - vond de Synode - in (te) moeilijke taal geschreven. Niet geschikt om zo door te zenden aan de gemeenten, wel aan de werkgemeenschappen van predikanten.

Gastlidmaatschap

Aanleiding voor diepgaande bezinning door de kerkrechtelijke specialisten van onze kerk, was een verzoek van de **Protestantse Gemeente Purmerend** (PGP). Een aantal RK leden van de Missionair Oecumenische Gemeenschap wil zich als gastlid aansluiten bij de PGP, maar dat wordt door de bisschop verboden. Dit probleem is enige tijd geleden door de PGP voorgelegd aan de Classicale Vergadering van Edam-Zaandam, die de Synode hierover om advies heeft gevraagd. De kerkrechtsspecialisten hebben vervolgens een uitvoerige notitie geschreven. Kort gezegd komt het hierop neer: Als PKN willen wij enerzijds goede contacten met de RK Kerk, anderzijds willen we de PGP tegemoet komen (en andere gemeentes waar een soortgelijke problematiek speelt). De specialisten kwamen met het voorstel om de Generale Regelingen op één punt aan te passen, waardoor beide doelstellingen worden gehaald. Een kunststukje! Bovendien hoeven Generale Regelingen niet het hele kerkordetraject door, maar kunnen wijzigingen in één keer door de Synode worden goedgekeurd. Dat gebeurde dan ook. De oplossing: "Inschrijving als gastlid kan alleen plaatsvinden indien het bevoegde orgaan van de eigen kerk in de gelegenheid is gesteld op het voornemen tot inschrijving te reageren". Hiermee is de weg vrij voor RK leden die als gastlid willen toetreden tot de PGP. De Synode vroeg het moderamen wel om nog eens goed na te gaan welke (on)mogelijkheden hier op andere plekken in ons land liggen.

Procedure nieuwe scriba

April 2016 moet de Synode een nieuwe scriba van de PKN kiezen als opvolger van dr. Arjan Plaisier, de huidige scriba, die er dan acht jaar op heeft zitten. Een functie waar heel veel voor wordt gevraagd aan competenties en kwaliteiten. De Synode boog zich over de procedure en profielschets. Het uitgebreide voorstel werd aangenomen, zij het dat de Synode meer aandacht wil voor de plek van de scriba - het 'gezicht van de kerk' - in de samenleving en politiek. Er wordt een samenbindende persoon gezocht, die vertrouwen geniet in de breedte van de kerk en liefst ook buitenlandervaring heeft. Eind dit jaar moet de selectiecommissie met de voordracht van één kandidaat komen.

Benoemingen

Als dit punt aan de orde is, wordt de vergadering altijd 'besloten'. Over de beraadslagingen mag niets naar buiten worden gebracht, alleen de resultaten. Daar kunt u elders over lezen. Voor mij persoonlijk is van belang, dat ik ben aangewezen tot voorzitter van de Commissie van Rapport Overige Zaken. Er zijn drie van zulke commissies, bestaande uit synodeleden. Zij becommentariëren voorstellen van het moderamen, notities e.d. en voorzien die, indien gewenst, van moties en/of amendementen.

Tenslotte

Dit was nog lang niet alles. U vindt meer op de website van de PKN, in kerkelijke media. Intensieve, inspannende maar vooral inspirerende dagen!

ds. Martien Pettinga, afgevaardigde namens de Classis Edam-Zaandam

PS:

Uit een citaat in dagblad Trouw zouden de lezers de indruk kunnen krijgen, dat ik tot de tegenstanders van vernieuwing van onze kerk behoor, wat geenszins het geval is. Een citaat dat uit zijn verband wordt gehaald, kan - zoals bekend - de strekking van een betoog helemaal onderuit halen